

పెరుగుతున్న ముంపు ప్రమాదంలో పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్వాసితుల వ్యధలు

- కొనసాగుతున్న ఆందోళనలు

పోలవరం ప్రాజెక్ట్ ఎగువ కాఫర్ డ్యామ్ నిర్మాణం వల్ల గత రెండేళ్లుగా నిర్వాసితులు పడుతున్న అగచాట్లు పెరిగాయి కానీ తగ్గలేదు. వరుసగా 2019,20 సంవత్సరాలలో ఎగువ కాఫర్ డ్యామ్ నిర్మాణం జరుగుతూ ఉండటం వలన, పునరావాస కాలనీల నిర్మాణం నత్తనడకన నడుస్తూ ఉండటం వల్ల, నిర్వాసితుల వ్యధలు నానాటికీ పెరిగాయే కాని తగ్గలేదు.

పోలవరం ప్రాజెక్టు 45.72 మీటర్ల ఎత్తున నిర్మించబడితే నిర్వాసితులు 1.05 లక్షల కుటుంబాలు కాగా, ప్రాజెక్టును 41.15 మీటర్ల ఎత్తువరకు ఇప్పుడు ప్రాజెక్టును నిర్మిస్తే 17,269 కుటుంబాలకు పునరావాసం కల్పిస్తే సరి పోతుందని చెప్పి వారిలో కూడా ఇప్పటికీ కేవలం 3,992 కుటుంబాలకు మాత్రమే పునరావాసం కల్పించారు.

2021 నాటి మార్చిలో జరిగిన పార్లమెంటరీ చర్చలు ప్రకారం పోలవరం ప్రాజెక్టు ప్రధాన కట్టడాల నిర్మాణం 70 శాతం పూర్తయితే, నిర్వాసితులకు పునరావాసం 20 శాతం మాత్రమే పూర్తయింది. ఎగువ కాఫర్ డ్యాము వల్ల గోదావరి నది వెనకకు మరలటం వల్ల ముంపు ప్రమాదం పెరుగుతోందని గత రెండు సంవత్సరాలుగా స్పష్ట పడింది. ఒకప్పుడు భద్రాచలం వద్ద గోదావరి పెరుగుతున్నప్పుడు మూడవ ప్రమాద హెచ్చరిక నాటికి దేవిపట్నంలోకి నీరు వచ్చేది. ఇప్పుడు కాఫర్ డ్యాము వల్ల మొదటి హెచ్చరికే దేవిపట్నం ముంపుకి గురౌతున్నది.

నిర్వాసిత ఆదివాసీల వ్యధలు

దీనికి తోడు నిర్వాసితుల పట్ల అత్యంత మానవీయంగా ఉండాల్సిన అధికార యంత్రాంగం తన సహజ ప్రజావ్యతిరేకత, నిర్లక్ష్యాలతో దీనికి పూర్తి భిన్నంగా వ్యవహరిస్తోంది. ప్రాజెక్టు నిర్వాసితులకు వారి త్యాగం వెల కట్టలేనిదని చెబుతూనే అధికారులు ఎదో విధంగా నిర్వాసితులను వదిలించుకోవాలని చూస్తున్నారు. అధికారులే నిర్వాసితులలో భయవాతావరణం సృష్టించేలా ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఫలితంగా గిరిజనేతరులు అత్యధికులు ఏజెన్సీ గ్రామాలను ఖాళీ చేసి పునరావాస కాలనీలకు చేరుతున్నారు. కాలనీలు పూర్తి కాకపోతే వీలైన చోట్ల అద్దెకు ఉంటున్నారు. వీరిని చూపి దేవిపట్నం మండలంలో ఆదివాసీ గ్రామాలను కుడా పూర్తి పునరావాసం, నష్టపరిహారం కల్పించకుండానే అధికారులు గ్రామాలను ఖాళీ చేయిస్తున్నారు. కాలనీలోకి వస్తేనే పునరావాసం డబ్బులు పూర్తిగా వేస్తామని చెబుతున్నారు. కాలనీలలో మౌలిక వసతులు అయిన రోడ్లు, మంచినీటి ట్యాంకులు, ఇతర భవనాలు అటుంచి నిర్వాసితుల కాలనీలు కుడా అన్నీ పూర్తి కాలేదు. కొన్ని చోట్ల బాత్రూంలు పూర్తి కాలేదు. కొన్ని చోట్ల ఈ వానలకే కాలనీ లోపల స్లాబు నుండి వర్షపు నీరు కారుతోంది. నాణ్యత లేని నిర్మాణాలు చాలా ఉన్నాయి.

దేవిపట్నం మండలంలోని మొత్తం ముంపు గ్రామాలలో ఒక్క కొండమొదలు పంచాయితీ గ్రామాలు తప్ప మిగిలిన ముంపు గ్రామాల ఆదివాసులు తమ తమ గ్రామాలను ఖాళీ చేసారు. వీటి కోసం అధికారులు గ్రామాలకు కరెంటు సరఫరా నిలిపి వేసారు. రేషన్ ఇవ్వడం లేదు. మీ ఎక్కెంటల్లో డబ్బులు పడ్డాయంటే ఇక మీరు ఖాళీ చేయాల్సిందేనని చెబుతున్నారు. అన్ని రకాల నష్టపరిహారాలు ఇవ్వడంలేదు. మంటూరు తదితర గ్రామాల వారికి భూమికి భూమి చూపలేదు. వారి నుంచి డి పట్టాలు అధికారులు తీసుకొనిపోయారు. భూములు లేక పనులులేక కాలనీలలో నిర్వాసితులు పలు బాధలు పడుతున్నారు. అటవీ హక్కులకు, కొండ పోళ్ళకు నష్టపరిహారం ఊసే లేదు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో పోలవరం ప్రాజెక్టు ఎగువ గ్రామాల ప్రజలు సాంప్రదాయ బోట్లు, పడవలలో సంతలకం, ఆసుపత్రులకు వస్తుంటే పోలీసులు ప్రాజెక్టు వద్ద నిలిపివేసి తిప్పి పంపారు. గత రెండేళ్లుగా తూర్పు పశ్చిమ గోదావరి ఆదివాసులు ఎగువ కాఫర్ డ్యాము వల్ల దారులు మూసుకొని పోతున్నాయని ప్రత్యామ్నాయ రోడ్డు సౌకర్యాలు కల్పించమని కోరుతూనే ఉన్నారు.

2018 మంటూరు ప్రమాదం సందర్భంలోనూ, తర్వాత కచ్చులూరు బోటు ప్రమాదం అప్పుడు రోడ్డు సౌకర్యాలు కల్పిస్తామని ముఖ్యమంత్రి నుంచి ప్రతి ఉన్నతాధికారి చెప్పారు కానీ ఈనాటికీ రోడ్డు సౌకర్యాల మెరుగుదలకు చేసింది ఏమీ లేదు. నిర్వాసితులైన ఆదివాసులకు ఎలాంటి సౌకర్యాలు కల్పించరాదన్న ధోరణి అధికారయంత్రాంగంలో పాతుకోనిపోయి ఉండటమే ఇలాంటి కనీస సౌకర్యాల కల్పన కుడా లేకపోవడానికి కారణం.

ఆందోళనా బాటను వీడని నిర్వాసితులు

ఇలాంటి స్థితిలో కుడా అనేక ప్రాంతాలలో నిర్వాసిత ఆదివాసులు మాకు అన్నిరకాల నష్టపరిహారాల చెల్లింపు జరిగేదాకా, పూర్తి పునరావాసం లభించే వరకూ ఉన్న వూళ్ళ నుంచి కదలకూడదని నిర్ణయించుకున్నారు. వరద వచ్చినా ఇబ్బందిలేని ఎగువ ప్రాంతాలలో పాకలు నిర్మించుకొని ఉన్నారు. దేవిపట్నం మండలంలోని ఒక్క కొండమొదలు పంచాయితీకి చెందిన 11 గ్రామాలల్లో గిరిజనేతరులు, కొందరు గిరిజనులు వెళ్లిపోయినా అత్యధిక ఆదివాసులు ఎగువ ప్రాంతాలలో పాకలు వేసుకొని జులై 20 తర్వాత వచ్చిన వరదను ఎదుర్కొని ఉన్నారు. అధికారులు పలు మార్లు వెళ్లి అడిగినా ప్రజలు మాత్రం భూమి లేకుండా ఇంకెక్కడా బతకలేమని, భూపోరాటం సా

గిస్తున్న తమకు ప్రభుత్వం 2017 లో ఎం ఓ యు ద్వారా కుదుర్చుకొన్న ఒప్పందం అనుసరించి 426 ఎకరాలు కొని ఇవ్వాలని, 165 ఎకరాల బంజరు భూములను సాగు చేస్తున్న ఆదివాసులకు నష్టపరిహారం ఇవ్వాలని కోరుతున్నారు. కొండమొదలు పంచాయితీలోని మరో గ్రామమైన తాళ్ళూరు గ్రామస్తులు కుడా కొండలమీదే ఉంటూ వారు కోరుకొన్న ఎం.రావలంక వద్ద కాలనీ నిర్మించాలని కోరుతున్నారు. కొండమొదలు నిర్వాసిత ఆదివాసులు ఈవిధంగా తాగటానికి మంచి నీళ్ళకు ఇబ్బంది పడుతూ, దోమల బాధలను అనుభవిస్తూ, కరెంటు, రవాణా వంటి కనీస సౌకర్యాలు లేకపోయినా న్యాయమైన పునరావాసం కోసం, భూమికి భూమి కోసం, ఐక్యంగా తమ ఆందోళనలను కొనసాగిస్తున్నారు. ఇటీవల వచ్చిన వరద చిన్నదే. ఆగస్టు 15 వరకూ పెద్ద వరదలు వస్తాయి. వాటిని ఎదుర్కొని నిలిచేందుకు సమాయత్తం అవుతూ తమ పోరాటాలను కొనసాగించాలను కొంటున్నారు.